

ԱՂԱՎՆԻ

ԱՐԵՎԱԾԱՂԻԿ

891.995

Ա - 47

ՄԵՏԶՐԱՏ

891.99 ժ

4-47

Ա Ղ Ա Վ Ն Ի

ս չ .

Ա Ր Ե Վ Ա Ծ Ա Ղ Ի Կ

(ՌՈՒՍ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆ)

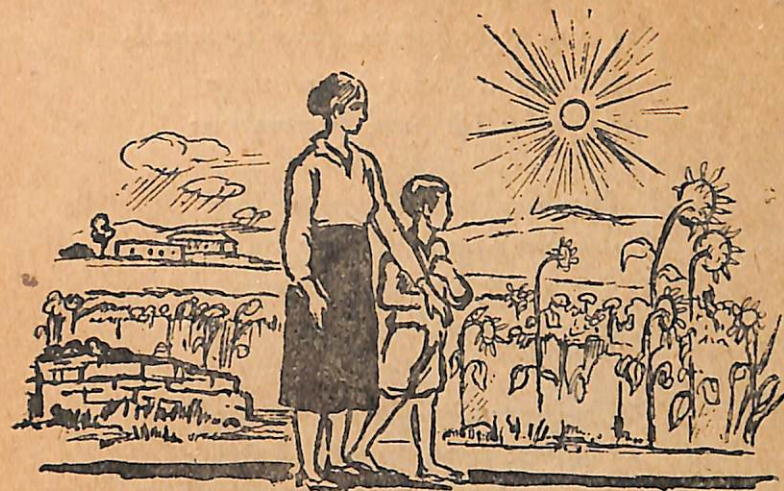
ՊԱՏԱՆԻՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Նկարները Ս. ԱԼԵԿՍԱՆԵԱՆԻ

Պ Ե Տ Տ Ր Ա Տ

ՀԼԿՅԵՄ ԿԿ ԿԻՑ ՄԱՆԿԱՊԱՏԱՆԵԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ 1937

- 5 FEB 2013

—Մայրիկ, ինչո՞ւ ամեն ուր
Ծաղիկներն այս վոսկեվոր,
Կարոտանքով անմեկին
Միշտ նայում են արեվին:

Ինչո՞ւ ամեն իրիկուն,
Յերբ արեվն է մտնում քուն,
Գիշերն ամբողջ գլխահակ
Միտք են անում շարունակ:

Մեկնիր, մայրիկ թանկագին,
Նրանց դադանիքն անմեկին,—
Ծաղիկներն այս լուսատենչ,
Ո՞վ է ցանել դաշտի մեջ...

—Ծաղիկներն այդ լուսատենչ,
Տերեվներով լայն ու պերճ,
Այս ստեպի հետ կապված
Ունեն գրույց մի անցած:

1577

38

Հին և գրույցն այդ տրտում,
Բայց գյուղացու խոր սրտում,
Մնում և նա զեռ անմար
Ինչպես մի շահ բոցավառ:

Այս ստեպում լայնածիր
Կային գյուղեր ցան ու ցիր:
Կային ջրեր հորդառատ
Յե՛վ արտոներ ծաղկաշատ:

Ստեպում լայն ու արձակ
Արտեր կային անքանակ,
Արտեր՝ հասուն — վոսկեքիստ,
Ծովի նման անհանգիստ:

Արտաներում կային բյուր
Գառ ու մաքի սեվաթույր,
Արաբական նժույզներ,
Ու նախիրներ կաթնաբեր:

Վոսկե արտերն այդ բոլոր
Նախիրները բյուրավոր, —
Վողջ բարիքը այդտեղի
Պատկանում էր մի զեպի:

Դեմն ապրում էր անտառի
Իր ամրոցում անառիկ,
Վորի մուտքը թշնամուց
Ոճերն էյին պաշտպանում:

Իսկ ընդարձակ ստեպում,
Արեպի տակ որն ի բուն,
Մնում էյին անդադար
Ճորտ գյուղացիք սովահար:

Բանում էյին անդադար
Ճորտ գյուղացիք սովահար:

Ճակատներից նրանց ճորտ,
Վար էր թափում քրտինքն հորդ,
Յե՛վ արտերը, շողշողուն, —
Այդ քրտինքն էր փոփոզում:

Դեռ նրանց քրտինքով
Կրանում էր բերքը ծով,
Իսկ ճորտերը քրտնաշան,
Մնում էյին ձեռնունայն:

Ու փայտաշեն գյուղերում
Կանայք սոված ու տրտում,

Յե՛վ մանուկներն անլեզու
Չոր հաց եյին աղերսում:

Չոր հաց եյին աղերսում...
Իսկ չար դե՛վի ամրոցում,
Լիութեան ու քեֆի մե՛ջ
Փոթորկում եր կյանքը պերճ:

Դրսում ձմեռն եր ճերմակ,
Իսկ ստեպում ընդարձակ
Չմռան ցրտի նման սուր
Սո՛վն եր շրջում ամենուր:

Հյուժժվում եյին խիստ սովից
Ճորտ գյուղացիք կորովի,
Ու աղքատիկ գյուղերում
Ոչախներն եյին մարում:

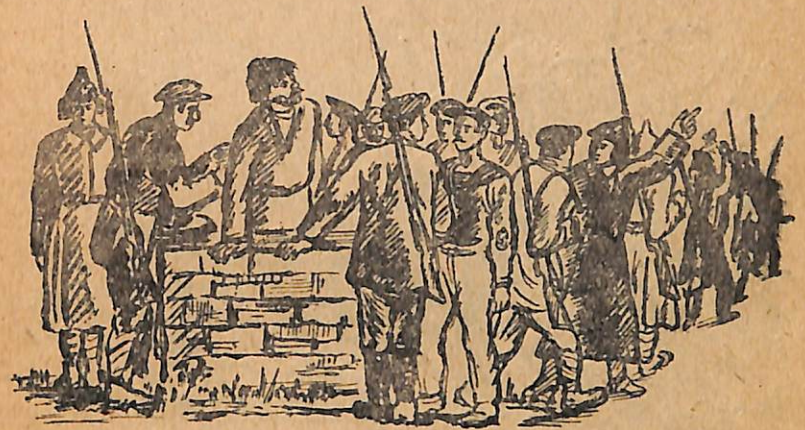
Բայց գյուղացին աշխարհում
Միշտ գլխիկոր չի մնում,
Ու ճորտերն ել մի անգամ
Դե՛վի դեմ խիստ դայրացան:

Ու գայրույթը՝ Դոնի հորդ
Ջրերի պես աղմկոտ,
Վոտքի հանեց վողջ յերկրի
Մուժիկներին քաջարի:

— Գնանք, ասին, մեր զենքով
Խլենք հողի բերքը ծով,
Գտնենք ճամբան լավ կյանքի,
Ապրենք առանց տանջանքի:

(Կա մի որենք ստեպում,—
Յերբ վոր կռիվ են գնում,
Կովից առաջ անսպասան
Պիտի բանան լի սեղան:

Ուրախանան քեֆ անեն,
Մրի կենացը խմեն:
Վոր այդ սուրբ շարունակ
Կինի կտրուկ, անխորտակ):

Այդ որենքին համաձայն
Բաց արեցին լի սեղան,
Ու նստեցին խնձույթի
Քաջ տղերքը այդ գորքի:

Յե՛վ աղբյուրի պես վարար,—
Հոսեց կվաս ու արաղ,
Ու մինչ կապույտ լուսաբաց
Բալալայիկան մզկտաց:

Նվազի հետ քաղցրաձայն,
Զինվորները խոստացան,
Վոր կը հազթեն իշխողին,
Տեր կը գառնան թուխ հողին:

Հետո թուան հեծան ձի,
Սուր ու նիզակ զնգացին
Ու բանակը ապստամբ
Բռնեց ստեպն ափից-ափ:

Իր հպատակ ոձերի
Բանակներով թունալի,
Կռվի յերավ նրանց զեմ
Իշխող զեք չարազեմ:

Ինչքան ասպար, սուր ու ձի
Արյան ծովում սուզվեցին,
Յե՛վ զիերով ցիր ու ցան,
Ցին ու ազոսով լիացան:

Մթնեց ստեպն անարեյ
Ու սեյ հողի փոխարեն,
Մանն մարդ իր կրծքի տակ
Վերք ստացավ ու նիզակ:

Իսկ հարսները լուսերես
Մնացին խեղճ վորբի պես
Սպասեցին որ-զիշեր
Զինվորներին անվեհեր:

Սպասեցին մի տարի,
Մինչև սարի կատարից
Ծագեց արեփն հուրհուրան,
Անցավ սարսափը ձմռան:

Ծաղիկներով գույնզգույն
Զուգվեց ստեպը սիրուն,
Ու արոտներն անսահման
Հազան կանաչ սարաֆան:

Հողը մնաց անմշակ
Ու գիծ քամին սանձարձակ
Այդ արտերում անբերրի,
Յերգեց կարոտն հարսների:

Յերգը նրանց ախանջում,
Թվաց ձիու վրնջյուն,
Բայց չզարձան այդ տարի
Զինվորները քաջարի:

Հետո հարսները բոլոր
Վշտահար ու սգավոր,

Վորոշեցին, փոր գնան
Նրանց տեղը իմանան:

— Գնանք, ասին, փորոնենք,
Գտնենք նրանց, տուն բերենք,
Ու մագերից նրանց շեկ,
Ճամբի փոշին թոթափենք:

Նրանք անցան դաշտ արտեր
Աչքերի մեջ վիշտ ու սեր,
Յե՛վ սրտերի մեջ ամպոտ
Հազար յերազ ու կարոտ:

Քանի գիշեր սեվավոր,
Ծածկեց ստեպն հեռավոր,
Բայց չգտան փոշ մի տեղ,
Զինվորներին փոսկերեղ:

Այդպես մի որ, յերբ նրանք
Շրջում էին գլխահակ,
Իուրս սլացավ անտառից
Մի սեվաբաշ կայտառ ձի:

Մեջքի վրա մի հին թամբ
Աչքերի մեջ տրտում ամպ,
Զին վրնջաց կարոտով,
Հողը փորեց գույգ վոտով:

Կրծեց սանձը յերկաթե,
Աչքից արցունքը կաթեց՝
Ու արցունքի մեջ պղտոր
Շողաց վիշտն իր ահավոր:

Զիու բերած վիշտը մեծ,
Վողջ ստեպում տարածվեց,—
Ու հարսները միասին,
Իրանց բախտը սգացին:

Հետո տխուր ու տրտում,
Ցրիվ յեկան արոտում,
Արտավերով դառնաղի,
Իարձան մի մի վառ ծաղիկ:

.....
Ծաղիկ դառած ամեն հարս,
Արեգակին փոսկեվարս,—

Իր կտրիճն ե համարում
Տենչում ե միշտ ու սիրում:

Կանչում ե միշտ, աղերսում
Վոր չմնա նա գրսում,
Գա ստեպի հողն հերկի,
Ձիրիդ խաղա ու յերգի:

Բայց արեվը վոսկեհեր
Նրանց սիրուն անտարբեր,
Թողած ստեպն անմշակ—
Քուն ե մտնում սարի տակ...

Ծաղիկներն ել լուսատենչ,
Մենակ կանգնած զաշտի մեջ,
Միտք են անում ու տրտմում,
Վառ կարոտը սրտներում...

Միտք են անում ու տրտմում,
Բայց ընդարձակ ստեպում,
Հիմա ամեն գյուղացի
Տերն ե արդեն իր հացի:

Ու չունի ցավ, չունի վիշտ,
Չունի տերեր ամբարիշտ,
Հաղթել ե նա իշխողին,
Ու տիրացել վողջ հողին:

Գառ. խմբադիր՝ Գ. Սարյան
Տեխ. խմբադիր՝ Մն. Գասպարյան
Սրբագրիչ՝ Թ. Հովակիմյան

1379
38

Գլավիտի լիազոր Կ. 4644. Հրատ 4307.

Գառվեր 1173. Տիրած 3000.

Թուղթ. 62x94 Տպագր. 1 մամուլ.

Մեկ մամ. 30720 նրշ. Հեղինակային 3/4 մամ.

Հանձնված ե արտադրության 2 հոկտեմբերի 1937

Ստորագրված ե տպագրության 8 դեկտեմբերի 1937

Գինը 50 Կ.

ՀՀ Ազգային գրադարան

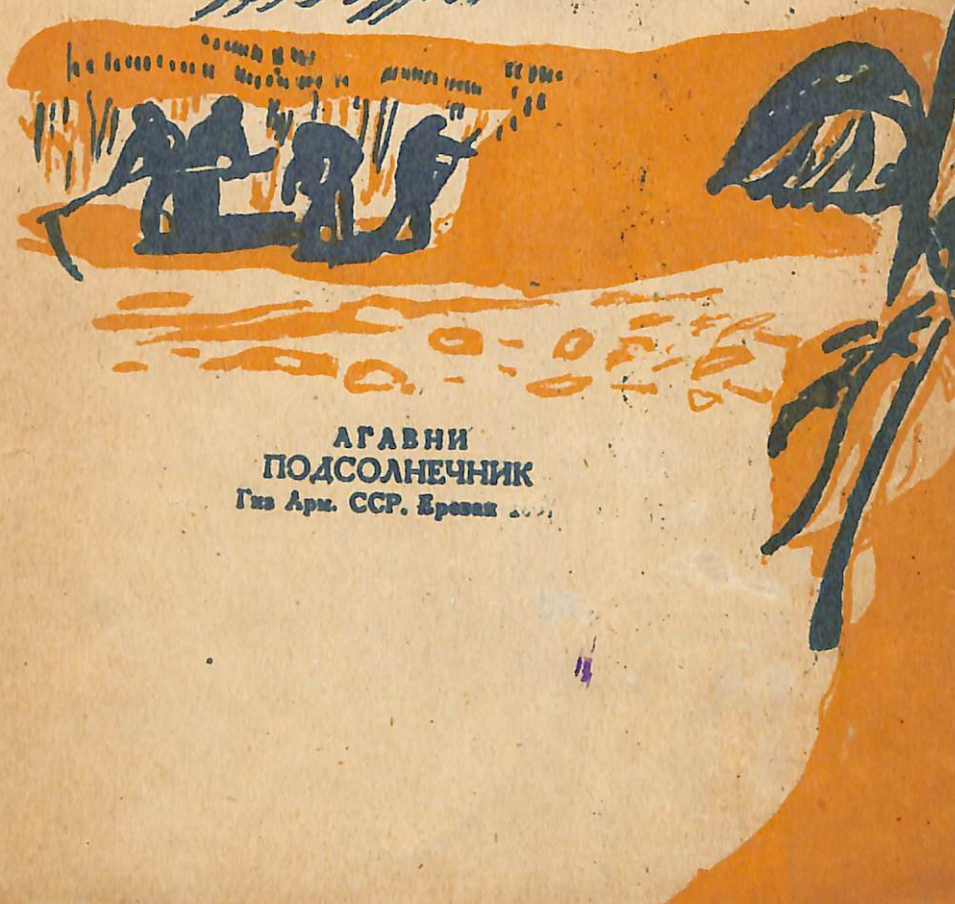

NL0396160

103

6580

9768 50 4mm.

АГАВНИ
ПОДСОЛНЕЧНИК
Гиз Арм. ССР. Ереван